

Journal of Urban Environmental Policy
Vol 1, No 2, Summer 2021
ISSN: [2783-3496](https://doi.org/10.27833496)
<http://juep.iaushiraz.ac.ir/>

DOR: 20.1001.1.27833496.1400.1.2.6.6

Assessing the Impact of Infill Architecture Development on Citizens' Social Participation in Historical Contexts (Case Study: Mohammadiyeh Historical Crossing of Qazvin)

Research Paper

Abbas Dah bashi Pur: Master of Architecture, Islamic Azad University, Qazvin Branch, Qazvin, Iran.

Jamaledin Soheili:¹ Associate Professor, Department of Architecture, Dean of the Faculty of Architecture and Urban Planning, Islamic Azad University, Qazvin Branch, Qazvin, Iran.

Received: 2021/09/26 PP: 83-102 Accepted: 2021/11/01

Abstract

Infill architecture development with regard to development within the area and redevelopment of the area, tries to use its internal potentials (such as being historical) to use unused and worn out lands in the urban context, through the creation or reconstruction of spaces and improve the conditions of the urban fabric and also prevent urban creep. This issue is more important in a city like Qazvin because the population is always increasing and on the other hand, natural and artificial barriers have limited its expansion in different directions. Because the Infill architecture development takes place within the urban context and in direct connection with society, social participation, meaning the voluntary activities of individuals to enhance their social life, must be considered as a potential at all stages of development. The main purpose of this study is to express the relationship between the above two variables using the correlation research method. After library studies and field research, indicators, components, then, elements for both variables were explained and provide a conceptual model to justify their correlation and accordingly a questionnaire was developed. After distributing the questionnaire, using Cronbach's alpha coefficient, its reliability was determined. Then, using SPSS method, Pearson coefficient equal to 0.830 (which indicates a high and positive correlation of variables), and a significant coefficient equal to 0.000 (which indicates a significant relationship between the two variables), was calculated. The result of this research states that the concept of infill architecture development with the aim of meeting all the needs of users and considering the available facilities, creates trust and increases people's sense of satisfaction and as a result, it expands their sense of cooperation and use of their potential abilities and increases social participation at all stages.

Citation: Abbas Dah bashi Pur, Jamaledin Soheili (2021): **Assessing the Impact of Infill Architecture Development on Citizens' Social Participation in Historical Contexts (Case Study: Mohammadiyeh Historical Crossing of Qazvin)**, *Research Paper*, Journal of Urban Environmental Policy, Vol 1, No 2, Shiraz, PP 83- 102.

Keywords: Infill Architecture development, social participation, Historical context, Mohammadiyeh Crossing of Qazvin.

¹. Corresponding author: Jamaledin Soheili, Email: Soheili@qiau.ac.ir, Tell: +989123816120

Extended Abstract

Introduction:

Infill architecture development with regard to development within the area and redevelopment of the area, tries to use its internal potentials (such as being historical) to use unused and worn out lands in the urban context, through the creation or reconstruction of spaces with solutions such as; Create mixed uses and improve the conditions of the urban fabric, save infrastructure and also prevent urban creep. This issue is more important in a city like Qazvin because the population is always increasing and on the other hand, natural and artificial barriers have limited its expansion in different directions. Because the Infill architecture development takes place within the urban context and in direct connection with society, social participation, meaning the voluntary, conscious and creative presence and involvement of people in various activities that can be done in their local organizations, must be considered as a potential at all stages of development. It is noteworthy that during the revitalization of troubled urban contexts, historical contexts are emphasized as the manifestation of economic and social dimensions and the crystallization of urban culture and identity.

The main purpose of this study is to express the relationship between the above two variables using the correlation research method. Research question is; How the concept of infill architecture development affects the increase of social participation and The research hypothesis states; It seems that the concept of infill architecture development by increasing the level of user satisfaction and improving the quality of the environment (especially neighborhoods) is effective in increasing the sense of cooperation and using the potential of individuals and increases social participation.

Methodology:

After library studies, field research, qualitative review and description and analysis of data; Indicators, components, then, elements for both variables were explained and provide a conceptual model to justify their correlation and considering the House of Culture and the Library of Mohammadiyah as a case study, a questionnaire was developed and according to; The number of clients, Cochran's formula and Morgan table, 80 questionnaires were distributed and completed and then, using statistical software and correlation research method, the correlation between variables was investigated. Due to the use of the views of the statistical community and the descriptive nature of the results, we use the survey research method. The assessment tool in this research to collect information is a questionnaire that has been developed according to the elements expressed in the previous sections. The validity of the questions is of a content type. In order to analyze the data, according to the completed questionnaires and using the SPSS method (version 22), we calculated the reliability coefficients of the questionnaire, significance and correlation between variables and determined its direction. Finally, the obtained results are analyzed by inductive reasoning and the hypothesis is examined.

Results and discussion:

According to calculations, the degree of reliability and Cronbach's alpha coefficient for; The total questions of the questionnaire is 0.944, the variable of infill architecture development is 0.914 and the variable of social participation is 0.917, which indicates the appropriateness and standardization of the questionnaire and the questions asked for the variables.

In order to test the hypothesis, according to the answers and using statistical software, the Pearson coefficient and the correlation between the two variables were calculated to be 0.830 that the proximity of the above digit to the number one indicates a high correlation and its positive sign indicates a direct correlation between the variables and also zero (less than 0.05) significance indicates a significant relationship between them.

Infill architecture development can be according to the parameters; Promoting the culture of participation with appropriate culture building, strengthen the sense of belonging of the beneficiaries according to the identity of the place, gaining the trust of people by trying to meet the needs of the population, efforts to maintain the desired physical and biological characteristics with respect to the surrounding tissue and promote vitality with flexible design and improve the quality of the environment, increase social cohesion and participation. As in the case study, the creation of a cultural

building in one of the historic neighborhoods of the city, by trying to meet the needs of users and holding group activities increases the participation of people in the place.

Conclusion:

According to the most important data, the concept of infill architecture development by; Utilizing the existing environmental and human potentials, population absorption, increase the self-confidence of local people and their self-sufficiency power, promoting the culture and quality of the environment, attention to the identity and personality of the existing architecture and promoting a sense of belonging, creates trust and a sense of satisfaction and increases social participation in the whole development process.

Strategies to achieve the indicators of the mentioned variables according to the specific data; A) Infill architecture development variable: 1- Socio-economic index; Increasing social interactions, benefiting from popular participation, raising society public awareness, generate income for the residents of the neighborhood, provision of municipal services, use of abandoned buildings and spaces, increasing attention to the culture and history of the neighborhood. 2- Functional-operational index; Increasing public service, support for the city's main service areas, restoring prosperity to historical and abandoned textures, reconstruction of dilapidated buildings, increasing the quality of performance among several important buildings. 3- Physical-environmental index; Attention to the height of buildings, harmony with the surrounding tissue, reconstruction of old buildings. B) Social participation variable: 1- Social capital index; Increasing social solidarity, adherence to cultural and social commitments, welcoming personal initiatives, raising awareness and strengthen participation. 2- Index of participatory spaces; Attention to needs, improving the quality of living space, increasing sense of belonging, ability to make changes in space. 3- Index of factors affecting participation; Increasing social cohesion, improving the quality of urban life, welcoming people's ideas, providing individual and collective facilities, increasing emotional dependence, giving identity, attention to the environment. Finally, it is suggested that the participation of individuals in all stages of the development process be used by informing the society about the goals and benefits of the infill architecture development, especially in historical contexts that are prone to achieve to the development goals due to their rich identity.

فصلنامه سیاست‌گذاری محیط شهری

سال ۱، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰

شاپا چاپی: ۳۴۹۶-۲۷۸۳

<http://juep.iaushiraz.ac.ir/>

DOR: 20.1001.1.27833496.1400.1.2.6.6

ارزیابی تأثیر توسعه معماری میان‌افزا بر مشارکت اجتماعی شهروندان در بافت‌های تاریخی (مطالعه موردی: گذر تاریخی محمدیه شهر قزوین)^۱

مقاله پژوهشی

عباس ده‌باشی‌پور: دانش‌آموخته کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین، قزوین، ایران.
جمال‌الدین سهیلی^۲: دانشیار گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران

دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۰۴ صص ۱۰۲-۸۳ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۱۰

چکیده

توسعه معماری میان‌افزا با پرداختن به توسعه در درون و بازتوسعه محدوده، با استفاده از پتانسیل‌های آن (مانند تاریخی بودن) سعی در بهره‌برداری از زمین‌های بلااستفاده و فرسوده در بافت‌شهری، از طریق خلق و یا بازسازی فضا، جهت جلوگیری از خزش شهری و بهبود شرایط بافت داشته و در شهرهایی نظیر قزوین که دائمی در حال افزایش جمعیت بوده و موانع طبیعی و مصنوعی سبب محدودیت جهات گسترش آن شده، مهم‌تر می‌نماید. چون توسعه معماری میان‌افزا، میان بافت و در ارتباط مستقیم با جامعه شکل می‌گیرد، مشارکت اجتماعی به معنای فعالیت‌های ارادی افراد جهت ارتقاء حیات اجتماعی خود، به‌عنوان پتانسیلی در تمامی مراحل توسعه مدنظر قرار می‌گیرد. هدف اصلی این پژوهش پرداختن به بیان چگونگی رابطه میان دو متغیر فوق‌الذکر استفاده از روش تحقیق همبستگی می‌باشد. پس از مطالعات کتابخانه‌ای و تحقیقات میدانی، شاخص‌ها، مؤلفه‌ها و گویه‌هایی برای متغیرها تبیین، مدلی مفهومی جهت توجیه همبستگی آن‌ها ارائه و مطابق آن پرسشنامه‌های تدوین و توزیع شد که با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، میزان پایایی آن تعیین و با استفاده از روش SPSS، ضریب پیرسون معادل ۰.۸۳۰ (نشان از همبستگی بالا و مثبت متغیرها) و ضریب معناداری معادل ۰.۰۰۰ (نشان از رابطه‌ای معنادار میان متغیرها)، محاسبه شد. نتیجه این پژوهش بیان می‌دارد که مفهوم توسعه معماری میان‌افزا با هدف تأمین نیازهای همه‌جانبه کاربران و با توجه به پتانسیل‌های موجود در محل، سبب ایجاد اعتماد و ارتقاء حس رضایت در افراد و نتیجتاً منجر به گسترش همکاری و استفاده از توانایی‌های بالقوه آنان شده و افزایش مشارکت اجتماعی را در تمامی مراحل سبب می‌شود.

استناد: ده‌باشی‌پور، عباس و جمال‌الدین سهیلی (۱۴۰۰): **ارزیابی تأثیر توسعه معماری میان‌افزا بر مشارکت اجتماعی شهروندان در بافت‌های تاریخی (مطالعه موردی: گذر تاریخی محمدیه شهر قزوین)**، فصلنامه سیاست‌گذاری محیط شهری، سال ۱، شماره ۲، شیراز، صص ۱۰۲-۸۳.

واژه‌های کلیدی: توسعه معماری میان‌افزا، مشارکت اجتماعی، بافت تاریخی، گذر محمدیه شهر قزوین.

^۱ این مقاله مستخرج از رساله کارشناسی ارشد نویسنده اول (عباس ده‌باشی‌پور) با عنوان «طراحی مرکز تحقیق و آموزش طب سنتی ایرانی با هدف توسعه معماری میان‌افزا در جهت افزایش مشارکت اجتماعی (نمونه موردی: گذر تاریخی محمدیه شهر قزوین)» می‌باشد که در گروه مهندسی معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین و تحت راهنمایی جناب آقای دکتر سهیلی، به انجام رسیده‌است.

^۲ نویسنده مسئول: Soheili@qiau.ac.ir، ۰۹۱۲۳۸۱۶۱۲۰.

مقدمه:

بافت فرسوده، مانند تمامی بخش‌های شهر، به مثابه یک «اندام واره زنده» است که همواره بخشی از آن در اثر عملکرد عوامل منحل طبیعی و عوامل منحل انسانی در طی زمان دچار فرسودگی و تخریب می‌شود (Ghadiri and Arasteh, 2006: 12). به سبب جلوگیری از اتلاف سرمایه‌ها، پیشنهاد افزودن ساختارهای معاصر در چنین بافت‌هایی به‌ویژه محیط‌های تاریخی به عنوان روشی برای توسعه کارآمد شهری سال‌هاست که مطرح و در آن بر الزام استفاده حداکثری از امکانات موجود داخل بافت تأکید شده است (Qara Begloo et al. 2019: 58). در قرن نوزدهم میلادی ما شاهد تضاد آشکارا میان «شهرهای سنتی» با «مفهوم توسعه به شیوه جدید» هستیم (Alipour and Khademi, 2011: 83) پس از جنگ جهانی دوم واکنش‌های شدیدی به رشد بی‌رویه و پراکنده شهرها آغاز شد و راهبرد توسعه درون‌زا برای مقابله با این مشکل شکل گرفت (Sharifian, 2010: 47). بحث توسعه میان‌افزا نخستین بار در سال ۱۹۷۶ میلادی در کنفرانس هیئت در کانادا مطرح شد (Arjmand Abbasi, 2008: 2). مقوله مداخله در بافت‌های فرسوده شهری در ایران از زمانی آغاز می‌شود که قابلیت زندگی در بسیاری از بافت‌های مرکزی و میانی شهرها از جنبه‌های مختلف؛ کالبدی، ساختاری، اجتماعی و محیطی دچار نقصان گردید (Bani Hashemi et al. 2014: 41). لازم به ذکر می‌باشد؛ توسعه معماری میان‌افزا در میان جامعه و در ارتباط مستقیم با افراد آن شکل خواهد گرفت و یکی از مهم‌ترین عواملی که به تداوم حیات بشر کمک کرده، همکاری و مشارکت میان انسان‌هاست (Frankish et al. 2005: 54). مشارکت اجتماعی از دویست سال پیش در نظام‌های سیاسی و اجتماعی جوامع غرب راه یافت، اما توجه به این پدیده به عنوان یکی از عوامل اصلی توسعه در جوامع در حال گذر، پس از شکست راهکارها و برنامه‌های توسعه در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ میلادی که از غرب وارد این کشورها شده بود، متجلی گردید (Vahida and Niazi, 2004: 119). مشارکت در کشور ما پدیده تازه‌ای نیست و تازه‌ترین زمینه آن، مشارکت شهروندان در اداره امور شهرهاست (Alavi Tabar, 2000: 11 & 93). قابل توجه است؛ امروزه هدف اساسی مدیریت شهری، سازماندهی و ساماندهی امور شهری با مشارکت و همکاری مردم و تحقق اهدافی نظیر ساماندهی توسعه پایدار شهری می‌باشد (Arjmandnia, 2006: 322). لازم به ذکر است، امروزه در جریان باززنده‌سازی بافت‌های مسأله دار شهری، بافت‌های تاریخی به عنوان تجلی‌گاه ابعاد اقتصادی، اجتماعی و تبلور فرهنگ و هویت شهری، مورد تأکید قرار می‌گیرند (Soltani et al. 2020: 1). از طرفی با بالا رفتن طول دوران سکونت افراد در محله، گاهی طی نسل‌های متمادی که در محلات قدیمی تر و تاریخی بیشتر شاهد آن هستیم، به تدریج شبکه‌هایی از روابط همسایگی شکل می‌گیرد که حضور فرد در آن‌ها با درونی شدن یک سری ارزش‌های مشترک همراه خواهد بود (Hajipour et al. 2019: 46). افراد در چنین موقعیت‌هایی تلاش می‌کنند تا با به‌کارگیری توانایی‌های خود، هرچه بیشتر موجبات ارتقاء همه‌جانبه محلی که خود را متعلق به آن می‌دانند، فراهم آورند. سؤال تحقیق؛ چگونگی تأثیر مفهوم توسعه معماری میان‌افزا در افزایش مشارکت اجتماعی، بوده و فرضیه پژوهش؛ بیان می‌دارد که این طور به نظر می‌رسد که مفهوم توسعه معماری میان‌افزا با افزایش میزان رضایتمندی بهره‌وران و ارتقاء سطح کیفی محیط (به ویژه همسایگی‌ها) در افزایش حس همکاری و استفاده از توانایی‌های بالقوه افراد مؤثر بوده و افزایش مشارکت اجتماعی را سبب می‌شود. بدین منظور پس از انجام مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی کیفی و توصیف و تحلیل نتایج حاصله؛ شاخص‌ها، مؤلفه‌ها و گویه‌هایی برای متغیرهای فوق‌الذکر تدوین، برای توجیه رابطه آن‌ها مدلی مفهومی ارائه و با در نظر داشتن نمونه موردی مناسب، پرسشنامه‌ای نگاشته و تکمیل شده و سپس با بهره‌گیری از نرم‌افزارهای آماری و با استفاده از روش تحقیق همبستگی، همبستگی میان متغیرها بررسی خواهد شد.

پیشینه و مبانی نظری:

در میان محققان؛ گلندنینگ^۳ و کیئتینتز^۴ در کتاب مدل‌ها و دستورالعمل‌های توسعه میان‌افزا، بیان می‌دارند که، برای توسعه میان‌افزا باید تعاملاتی میان؛ متخصصان، مسئولان، ذی‌نفعان، ذی‌نفعان و بالاخص مردم شکل گیرد (Glendening & Kietnitz, 2001). در پژوهش پیش‌رو با در نظر داشتن توسعه معماری میان‌افزا به عنوان امری که سیاست‌های مدیریت شهری را به همکاری فرامی‌خواند، به ارزیابی تأثیر آن بر مشارکت اجتماعی پرداخته می‌شود. فوکویاما^۵ در مقاله‌ای تحت عنوان، سرمایه اجتماعی و توسعه، به این نتیجه که، سرمایه اجتماعی موجب ارتقاء سطح همکاری اعضای جامعه می‌شود، رسیده است (Fukuyama, 2002). در پژوهش پیش‌رو به بررسی سرمایه اجتماعی به عنوان عاملی جهت افزایش مشارکت اجتماعی در فرایند توسعه معماری میان‌افزا پرداخته می‌شود. در میان محققان داخلی؛ خانم میرمقتدایی و همکاران در مقاله‌ای تحت عنوان، تأملی بر مفهوم توسعه میان‌افزا و ضرورت آن در محلات شهری، به این نتیجه که، به جای توسعه و

³ Glendening

⁴ Kietnitz

⁵ Fukuyama

رشد بی‌رویه شهر به صورت افقی، می‌توان از طریق؛ پر کردن بافت موجود شهر، افزایش متعادل تراکم و تغییر کاربری بناهای قدیمی و آلوده‌کننده، به رشد و توسعه پایدار شهر دست یافت، رسیده‌اند (Mirmoghtadai et al. 2010). در پژوهش پیش‌رو بهره‌گیری و جلوگیری از تضييع امکانات شهری موجود، ضرورت پژوهش را بیان می‌دارد. خانم بنی‌هاشمی و همکاران در مقاله‌ای تحت عنوان، توسعه میان‌افزا در بافت‌های فرسوده شهری (مورد مطالعه: محله خانی‌آباد تهران)، به این نتیجه که، بافت‌های فرسوده و ناکارآمد و کاربری‌های ناسازگار بافت‌های شهری منابع بالقوه عظیمی در دل شهرهای ما هستند که در صورت توسعه آن‌ها شهرهای ما می‌توانند توسعه پایدار شهری را در خود ایجاد کنند، رسیده‌اند (Bani Hashemi et al. 2014). در پژوهش پیش‌رو به کارگیری این نوع توسعه به عنوان راهکاری جهت بهره‌گیری از پتانسیل‌های موجود و عدم اتلاف منابع جدید، در مسیر نیل به توسعه پایدار شهری گام برمی‌دارد.

آقای سلطانی و خانم طاهایی‌مقدم در مقاله‌ای تحت عنوان، سنجش وضعیت مؤلفه‌های پایداری محله ساغریسازان شهر رشت با استفاده از تحلیل پستل (PESTEL)، به این نتیجه که، در ایده‌های نوین شهرسازی، توجه به نقش ساکنان در برنامه‌ریزی در مقیاس خرد افزایش یافته و در راستای تحقق اهداف توسعه شهری پایدار، رویکرد توسعه محله‌ای، مورد توصیه قرار گرفته‌است، رسیده‌اند (Soltani, 2020) and Tahaei Moghaddam. در پژوهش پیش‌رو به چگونگی اثرگذاری توسعه معماری میان‌افزا به مثابه‌ی عامل باززننده‌سازی محل در مقیاس خرد، بر نقش مشارکتی اجتماع که شامل ساکنان نیز می‌شود، به منظور حرکت در مسیر نیل به اهداف توسعه شهری پایدار پرداخته می‌شود. آقایان رهنما و رضوی در مقاله‌ای تحت عنوان، بررسی تأثیر حس تعلق مکانی بر سرمایه اجتماعی و مشارکت در محلات شهر مشهد، به این نتیجه که، تأثیرگذاری حس تعلق مکانی در افزایش سرمایه‌های اجتماعی از طریق متغیر واسطه‌ای مشارکت، بهتر از بقیه این روابط را تبیین می‌کند، رسیده‌اند (Rahnama and Razavi. 2012). در پژوهش پیش‌رو حس تعلق مکانی به عنوان یکی از عوامل مورد توجه در توسعه معماری میان‌افزا، افزایش مشارکت و بهره‌گیری از سرمایه اجتماعی را موجب می‌شود. خانم علی‌پور و آقای خادمی در مقاله‌ای تحت عنوان، تأثیر ساختارهای میان‌افزا بر تحریک نوسازی در بافت‌های فرسوده، به این نتیجه که، ایجاد ساختارهای میان‌افزا، تأثیرات زودثمری را به همراه دارند که اگر در راستای طرح‌های برنامه‌ریزی شده باشد، به عنوان محرک توسعه در این گونه بافت‌ها عمل خواهد کرد، رسیده‌اند (Alipour and Khademi. 2011). در پژوهش پیش‌رو به بیان تئوری مرکز و رابطه آن با توسعه معماری میان‌افزا پرداخته می‌شود.

توسعه معماری میان‌افزا:

پراکندگی شهری می‌تواند منجر به مشکلات متعددی از جمله محدودیت‌های جمعیتی و ساختاری، افزایش هزینه‌های زیرساختی و از بین رفتن اراضی روستایی شود (Babaie Aghdam et al. 2017: 75-91). توسعه میان‌افزا مربوط به استفاده از قطعات زمین خالی و رهاشده و همچنین ساختمان‌های موجود در مراکز شهری نواحی مادرشهر با هدف رشد سکونت در تقابل با رشد و گسترش در فضای باز و زمین‌های زراعی اطراف شهر می‌باشد (Caves. 2005: 258-259). به عبارتی دیگر؛ توسعه میان‌افزا یا توسعه از درون یا توسعه درون‌زا، شکلی از توسعه شهری است که بر روی زمین‌های متروکه و بدون استفاده داخل محدوده بافت شهرها شکل می‌گیرد (Azadkhani et al. 2019: 95). برخی از اهداف و مزایای توسعه میان‌افزا: ۱- باززننده‌سازی محله‌ها یا مراکز شهری. ۲- تخصیص کاربری مناسب و کارآمد به کاربری‌های نامناسب یا اراضی فاقد کاربری. ۳- استفاده بهینه از زیرساخت‌ها و تسهیلات موجود (Saedi Rezvani et al. 2013: 163). ۴- جلوگیری از خزش شهری. ۵- ارتقاء الگوی توسعه فشرده. ۶- حفاظت از فضاهای باز و سبز پیرامون شهرها و توجه به سکونتگاه‌های مسأله‌دار (Bani Hashemi et al. 2014: 42). علاوه بر موارد فوق‌الذکر، از جمله سایر مزایایی که برای توسعه میان‌افزا ذکر می‌شود، می‌توان به مزایای زیست‌محیطی و همچنین ارتقاء شاخص‌های توسعه شهری پایدار اشاره نمود (Willey and sons. 2006: 456). معیارهایی جهت تشخیص فضای مناسب توسعه میان‌افزا: ۱- بافت فرسوده (از شاخص‌های تأثیرگذار). ۲- ریزدانی: بلوک‌هایی که بیش از ۵۰ درصد پلاک‌های آن‌ها مساحت کمتر از ۲۰۰ مترمربع دارند. ۳- ناپایداری: بلوک‌هایی که بیش از ۵۰ درصد بناهای آن ناپایدار و فاقد سیستم سازه است. ۴- نفوذناپذیری: بلوک‌هایی که بیش از ۵۰ درصد معابر آن عرض کمتر از ۶ متر دارند، از پتانسیل بالایی برای توسعه میان‌افزا برخوردار هستند (Bani Hashemi et al. 2014: 48). ۵- بافت تاریخی: در شهر تاریخی یا بافت تاریخی، مکان شواهدی در خود نهفته دارد که به کیفیتی درهم تنیده و تاریخی از زیست‌شهادت می‌دهد که مابقی پهنه شهر خالی از آن است (Mahdi Nejad et al. 2017: 5). رویکردهای موجود به منظور احیاء بافت فرسوده: ۱- پاکسازی و توانمندسازی (برطرف نمودن فقر). ۲- حفاظت برخی از فضاها. ۳- نوسازی و بازسازی کالبدی-فضایی (تجهیز بافت‌های فرسوده). ۴- نوسازی و بازسازی کارکردی (کشف دوباره فضاهای قدیمی) (Alipour and Khademi. 2011: 81-82).

راهکارهای توسعه میان‌افزا: ۱- تنوع. ۲- توجه به همسایگی‌ها. ۳- توسعه درون‌بافت (مرمت و احیاء بخش‌های متروک). ۴- ایجاد کاربری‌های مختلط. ۵- توجه به اتصالات ناحیه‌ای و شهری. ۶- تقویت هویت اجتماعی. ۷- سهولت دسترسی. ۸- توجه به شخصیت

معماری محلی. ۹- ایجاد محرک‌های اقتصادی. ۱۰- صرفه‌جویی در زیرساخت‌ها (Khak Zand and Mokhtari. 2015: 8-9). چالش‌ها و محدودیت‌های توسعه معماری میان‌افزا: ۱- مکانی: مکان‌گزینی و آماده‌سازی. ۲- توسعه‌ای: رفع موانع قانونی و جذب سرمایه‌گذاران. ۳- عدم قطعیت در موارد زمان و هزینه. ۴- نبود شفافیت لازم درباره انتخاب زمین‌های مناسب. ۵- توجه به محیط زیست و کالبد پیرامون (47: 2010 Mirmoghtadai et al). راهبردهای رفع چالش‌ها: ۱- تغییرات قانونی. ۲- تبیین استانداردها و خطوط راهنمای طراحی توسعه میان‌افزا. ۳- کاهش هزینه‌های جانبی. ۴- شکل‌گیری نظام مشارکت. ۵- تسهیل حمل و نقل پیاده و سواره (Saeedi. Rezvani et al. 2013: 164-165)

تئوری مرکز و توسعه معماری میان‌افزا: در این تئوری، مراکز به عنوان سیستم‌های شناخته شده ویژه‌ای، در ایجاد تحریک توسعه مجموعه با کلیت‌های وسیع‌تر بافت کهن، به عنوان بخش‌های فطری و برجسته پدیدار می‌شوند (Alexander. 1977: 87).
توسعه میان‌افزا، رویکردی در طراحی شهری پایدار: توسعه پایدار عبارتست از اداره و بهره‌برداری صحیح و کارا از منابع؛ پایه، طبیعی، مالی و نیروی انسانی، برای دستیابی به الگوی مصرف مطلوب که با به‌کارگیری امکانات فنی و ساختار و تشکیلات مناسب برای نفع نیاز نسل امروز و آینده به طور مستمر و رضایت‌بخش امکان‌پذیر می‌شود (5: 2002 Maknoon). اهداف مشترک توسعه میان‌افزا و توسعه پایدار: ۱- حوزه محیطی؛ حفظ محیط زیست. ۲- حوزه اقتصادی؛ مهندسی ارزش (118-119: 2011 Saeedi Rezvani and Kazemi). ۳- حوزه اجتماعی؛ ارتقاء هویت شهری و ایجاد بستر مناسب برای حضور گسترده و مشارکت مردمی در شهرها (Khak Zand and Mokhtari. 2015: 6). ۴- حوزه کالبدی؛ حفاظت از اینبینه تاریخی، سازگاری توسعه با محله‌ها و ارتقاء کیفیت زیست و سکونت شهری (به ویژه همسایگی‌ها) (Suchman & Sowell. 1997: 28).

در جدول زیر به جمع بندی تعاریف و نظریات پیرامون توسعه میان‌افزا و استنتاج شاخص‌های آن پرداخته و به سبب پرهیز از زیاده‌گویی سعی شده تا از تعاریف و نظریاتی استفاده شود که در قسمت‌های دیگر موجود نبوده و همچنین خلاصه‌سازی آن‌ها به محتوای نظریات لطمه‌ای نزند. (تعاریف موجود در مقالات فارسی و انگلیسی به صورت جداگانه و به ترتیب سال عنوان شده‌اند).

جدول ۱- تعاریف و نظریات پیرامون توسعه میان‌افزا و استنتاج شاخص‌ها

ردیف	نظریه‌پردازان	سال	تعاریف و نظریات	شاخص‌های میان‌افزایی
بیان تعاریف در مقالات لاتین				
۱	-	۱۹۹۷	توسعه میان‌افزا، فرایند توسعه و بازاستفاده قطعات با بخش‌های خالی یا بلااستفاده در میان نواحی موجود شهری که قبلاً توسعه یافته‌اند می‌باشد (Municipal Research & Services Center of Washington. 1997: 1).	کارکردی، کالبدی.
۲	استف ام. ویلر ^۶	۲۰۰۱	میان‌افزایی عبارت است از ساختن تسهیلات عمومی در زمین‌های فاقد کاربری و بلااستفاده در مناطق شهری موجود (Wheeler. 2001: 1).	کالبدی، کارکردی، محیطی، عملکردی.
۳	-	۲۰۰۴	... توسعه میان‌افزای موفق، ساختارهای جدید را به زمینه شهر پیوند می‌دهد، مطلوبیت شهر را بالا برده و تلاش می‌کند تا امکانات موجود و ساخت و ساز در آینده را با هم در نظر بگیرد (EPA. 2004: 67).	کارکردی، عملکردی، اجتماعی، کالبدی.
۴	-	۲۰۰۶	توسعه میان‌افزای شهری، عملیات ساخت و ساز در مناطق شهری را موجب شده، به ویژه در مراکز پر از ساختمان در کلانشهرها (Infill Development Standards and Policy Guide. 2006: 1).	کارکردی، کالبدی.
۵	-	۲۰۰۶	توسعه میان‌افزای درون‌شهری، مسیری بحرانی از عمل تا رسیدن به هوشمندی یا تعادل منطقه‌ای (Infill Development Standards and Policy Guide. 2006: 10).	عملکردی.
۶	-	۲۰۰۷	تفکیک کاربری‌های مختلط ارتقادهند، جهت تحقق اهداف توسعه میان‌افزا (III ^s). Community Choices. 2007: 2).	کارکردی، عملکردی.
بیان تعاریف در مقالات داخلی				
۷	بهادری	۱۳۷۶	...، نوسازی، بهسازی و به نوعی دوباره قابل استفاده نمودن مناطق شهری موجود (Bahadori. 1998: 5).	کالبدی، کارکردی، عملکردی.
۸	سیف‌الدینی	۱۳۷۸	توسعه درونی توسعه‌ای معمولاً مسکونی است، بر روی قطعه زمینی که در میان ساختمان‌ها باقی‌مانده است (Saif al-Dini. 1999: 9).	کارکردی.
۹	وارثی	۱۳۸۳	توزیع عادلانه و برابر بناها و امکانات شهری در تمامی نقاط و سطوح آن، ... (Varethi. 2004: 69).	عملکردی، محیطی، کالبدی.

⁶ Stephen M. Wheeler

۱۰	فخر احمد	۱۳۸۷	... توسعه درونی می‌تواند باعث رشد شاخص‌های زندگی و بالا رفتن کیفیت زندگی در محله-های شهر گردد (Fakhr Ahmad et al. 2008: 59).	کارکردی، اجتماعی، محیطی.
۱۱	پورمحمدی	۱۳۹۱	توسعه میان‌افزا ابزار خوبی است برای جذب سرریز جمعیت در جهت مدیریت خردمندانه فضا در بهره‌برداری و بهره‌وری زمین و ... (Pour Mohammadi et al. 2013: 2).	اجتماعی، کارکردی، کالبدی، محیطی، اقتصادی.
۱۲	بنی‌هاشمی	۱۳۹۲	... توسعه میان‌افزای شهری به دنبال جلوگیری از خزش شهری، ارتقاء الگوی توسعه فشرده، حفاظت از فضاهای خالی، رها شده و کم‌استفاده‌تر زمین‌های شهری که از خدمات زیرساختی برخوردارند، صورت می‌گیرد (Bani Hashemi et al. 2014: 42).	کالبدی، کارکردی، عملکردی.

(منبع: مطالعات کتابخانه‌ای نویسندگان، ۱۳۹۸).

مشارکت اجتماعی: مشارکت در لغت در معانی؛ شریک شدن، شرکت و همکاری آمده است (Anvari, 2015: 1147). به عقیده لرنر^۷ جامعه‌ی جدید مشارکتی بوده (Mafi and Namvar, 2016: 4-5) و چهار شاخص اساسی این تئوری شامل؛ اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی، انسجام اجتماعی و آگاهی اجتماعی می‌باشد (Cox, 2010: 2).

مشارکت اجتماعی؛ مشارکت اجتماعی حضور و دخالت داوطلبانه، آگاهانه و خلاق مردم در تصمیم‌گیری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌های گوناگون و قابل انجام در سازمان‌های محلی خود از یک سو و حضور و همسویی با تفکرات، ایده‌ها و تصمیم‌گیری‌هاست (Patrick, 1996: 119). سطوح مشارکت اجتماعی؛ مشارکت اجتماعی را می‌توان در سه سطح؛ ذهنی (تمایل)، عینی (رفتار مشارکت اجتماعی) و روحیه مشارکتی (درگیر شدن در مشارکت) بررسی نمود (Gholabi and Akhshi, 2015: 149). .. ضرورت و اهمیت مشارکت شهروندان در اقدامات و مدیریت شهری؛ ۱- استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود و نیروهای توانمند شهر. ۲- افزایش شور و شوق مردم برای فعالیت هر چه بیشتر در امور شهری و در نتیجه تقویت قدرت سازندگی شهروندان و مدیران شهری. ۳- افزایش نوآوری و ابتکار به دلیل شناسایی خواسته‌های مردم، اولویت‌بندی و ارائه راه‌حل‌های پیشنهادی توسط خودشان. ۴- شناسایی بهتر مسائل و نارسایی‌های موجود در شهر و پاسخ به آن‌ها توسط مدیران به سبب مشارکت مردم (Talkhab et al. 2015: 104).

معیارهای فضاهای مشارکتی؛ ۱- حس تعلق به مکان دست‌ساز انسانی. ۲- میدل نمودن عینیت به ذهنیت در کالبد انسان ساخت. ۳- ایجاد سرزندگی در مکان (Abdullahpour and Soheili, 2017: 73-74) (می‌توان ایجاد فعالیت‌های متنوع اجتماعی و امکانات رفاهی و سرگرمی را از مهم‌ترین عوامل بازگشت سرزندگی به فضای محله‌ها دانست) (Azemati et al. 2016: 13).

۱- سرمایه اجتماعی؛ پاتنام^۸ سرمایه اجتماعی را به برخی ویژگی‌های سازمان اجتماعی از قبیل؛ شبکه‌های اجتماعی، هنجارها و اعتماد نسبت می‌دهد و معتقد است که این‌ها عواملی هستند که هماهنگی، همکاری و مساعدت جمعی را به منظور دستیابی به منافع مشترک تسهیل می‌کنند (Ziari et al. 2018: 394). سرمایه اجتماعی در سه سطح؛ خرد، میانی و کلان بررسی می‌گردد. از نظر فوکویاما سرمایه اجتماعی مجموعه هنجارهای موجود در سیستم اجتماعی است که موجب ارتقاء سطح همکاری اعضای آن جامعه گردیده و پایین آمدن سطح هزینه‌های تبادلات را شامل می‌شود (Fukuyama, 2002: 23).

۲- همبستگی اجتماعی (انسجام): توافق جمعی میان اعضای یک جامعه که حاصل پذیرش و درونی کردن نظام ارزشی و هنجارهای یک جامعه و وجود تعلق جمعی و تراکمی از وجود تعامل در میان افراد آن جامعه است (Azkia and Ghaffari, 2004: 287).

۳- بسیج اجتماعی؛ فرآیند پویا به معنای سازماندهی مردم ساکن در یک اجتماع همانند، برای دستیابی به اهداف ویژه با فرض دارا بودن قابلیت رسیدن به هدف (Ismailpour et al. 2013: 128).

۴- بومی‌گرایی؛ در بومی‌گرایی باید از امکانات و عوامل محلی هر منطقه، برای توسعه‌ی آن منطقه استفاده نمود (هویت‌خواهی) (Ahmadi, 2017: 13).

۵- هویت و مشارکت‌پذیری؛ حفظ و ارتقاء هویت باعث افزایش حس تعلق به مکان و افزایش مشارکت‌پذیری افراد می‌شود (Hojjat, 2006: 57).

۶- حس تعلق مکانی؛ حس مکان به معنای ویژگی‌های غیرمادی یا شخصیت مکان است که معنایی نزدیک به روح مکان دارد که به معنای ادراک ذهنی مردم از محیط و احساسات آن‌ها در مقابل آن است، به طوری که احساس فرد با محیط پیوند خورده و یکپارچه می‌شود (Azemati et al. 2018: 5-6).

رابطه بین حس تعلق مکان، مشارکت اجتماعی و سرمایه اجتماعی: حس تعلق به مکان از طریق برانگیختن مشارکت شهروندان باعث اعتماد بیشتر شهروندان می‌گردد، بنابراین می‌توان گفت؛ داشتن جوامعی با سرمایه‌های اجتماعی بالا و مشارکت آگاهانه شهروندان

⁷ Lerner

⁸ Putnam

مستلزم وجود حس تعلق به مکان، محله و شهر بوده و یکی از راه‌های افزایش این حس، برنامه‌ریزی کالبدی و مناسب‌سازی محلات است (Rahnama and Razavi, 2012: 35). موانع مشارکت اجتماعی: ۱- نظام حقوقی. ۲- وجود قوانین دست و پاگیر، متعدد و گاه متناقض. ۳- معیارهای نادرست اجتماعی. ۴- تقسیم نامناسب منابع (Saeedi Rezvani and Kazemian, 2001: 35). در جدول زیر تعاریف و نظریات پیرامون مشارکت اجتماعی به ترتیب سال عنوان شده و شاخص‌های مستنتج بیان می‌گردند.

جدول ۲- تعاریف و نظریات پیرامون مشارکت اجتماعی و استنتاج شاخص‌ها

ردیف	نظریه‌پردازان	سال	تعاریف و نظریات	شاخص‌های مشارکت اجتماعی
۱	دورکیم ^۹	۱۳۶۹	هر چه افراد جامعه همبسته‌تر باشند، روابط خود را با یکدیگر یا در حالت دسته‌جمعی بیشتر حفظ می‌کنند (Abrahams, 1990: 196).	همبستگی اجتماعی، اعتماد.
۲	دورکیم	۱۳۶۹	نقش حقیقی تقسیم کار اجتماعی این است که میان دو یا چند نفر همبستگی ایجاد کند (Durkheim, 1990: 57).	همبستگی اجتماعی.
۳	محسنی تبریزی	۱۳۶۹	تعریفی نظری؛ فعالیت‌های ارادی، مستقیم یا غیرمستقیم اعضای جامعه، جهت مشارکت در حیات اجتماعی (Mohseni Tabrizi, 1990: 108).	مشارکت، مبدل نمودن ذهنیت به عینیت.
۴	بیرو ^{۱۰}	۱۳۷۰	کنش یا عملی مشارکتی گفته می‌شود که عامل با توجه به انتظارات افراد دیگر آن را انجام می‌دهد (Birou, 1992: 258).	مشارکت.
۵	هابرماس ^{۱۱}	۱۳۷۸	شبکه‌ای از ارتباطات (حوزه عمومی)، جهت خلق فضای اجتماعی برای مبادله معانی بین افراد (Holub, 1999: 26).	سرزندگی، مشارکت.
۶	آلموند و پاول ^{۱۲}	۱۳۸۰	شهروندان بهره‌مند از مهارت‌های حرفه‌ای، بیشتر محتمل و واجد ایستارهای مشارکت-جویانه هستند (Almond & Powell, 2002: 142).	هنجار.
۷	اوکلی و مارسدن ^{۱۳}	۱۳۸۱	مشارکت شامل: ۱- شرکت داوطلبانه افراد. ۲- برانگیختن احساسات و افزایش توان شهروندی. ۳- دخالت در تصمیمات و ... می‌شود (Ghasemi, 2002: 25).	مشارکت، حس تعلق به مکان دست‌ساز انسانی.
۸	پارسونز ^{۱۴}	۱۳۸۱	هرگاه در موقعیت‌های اجتماعی کنش‌های اظهاری فرد معطوف به دیگران باشد، به همکاری می‌انجامد (Chalabi, 2002: 7).	مشارکت، همبستگی اجتماعی، سرزندگی.
۹	موسوی	۱۳۸۵	مشارکت واقعی اجتماعی در زندگی اجتماعی انسان بوده و بستر آن شهر و زندگی شهری است (Mousavi, 2006: 76).	مشارکت، هویت.
۱۰	الکسی دو توکویل ^{۱۵}	۱۳۸۶	مشارکت با همکاری و اعتماد جمعی ممکن بوده و حضور در شبکه‌های ارتباطات افراد را شکل می‌دهد (Ghaffari and Niazi, 2007: 34-104).	همبستگی اجتماعی، اعتماد.
۱۱	پارسونز	۱۳۸۶	در رابطه با کنش اجتماعی؛ عوامل ساختاری سطح کلان، با تأثیر بر متغیرهای الگویی، مشروط‌کننده کنش مؤثر بر جامعه است (Ghaffari and Niazi, 2007: 34-104).	سرزندگی، مشارکت.
۱۲	هابرماس	۱۳۸۶	سه کنش ابزاری، استراتژیک و ارتباطی متمایز بوده و کنش ارتباطی در فضای حوزه عمومی شکل می‌گیرد (Ghaffari and Niazi, 2007: 34-104).	هویت، سرزندگی.
۱۳	نوروزی و بختیاری	۱۳۸۸	تعریف عملیاتی؛ شرکت ارادی و آگاهانه افراد در فعالیت‌های مدنی، فرهنگی و تفریحی (Nowruzi, and Bakhtiari, 2010: 256-257).	مشارکت، سرزندگی.
۱۴	پارسونز	۱۳۸۹	عمل کنشگر؛ ارادی، عقلانی و دارای خلاقیت و نیروی ارزشیابی بوده و با نظام اجتماعی منطبق می‌گردد (Tavassoli, 2010: 241).	همبستگی اجتماعی.
۱۵	زارع‌شاه‌آبادی و نوریان نجف	۱۳۹۱	فرآیند سازمان یافته‌ای که افراد آگاهانه، داوطلبانه و جمعی با اهداف معین در نتیجه سهیم می‌شوند (Zare Shahabadi and Nourian Najaf, 2012: 59).	مشارکت، همبستگی اجتماعی.
۱۶	اینگلهارت ^{۱۶}	۱۳۹۴	متغیرهای؛ تحصیلات رسمی، موقعیت اجتماعی، اقتصادی و ... بر افزایش مشارکت تأثیر داشته‌اند (Gholabi and Akhshi, 2015: 145).	هنجار.

(منبع: مطالعات کتابخانه‌ای نویسندگان، ۱۳۹۸).

⁹ Durkheim

¹⁰ Birou

¹¹ Habermas

¹² Almond & Powell

¹³ Oakley & Marsden

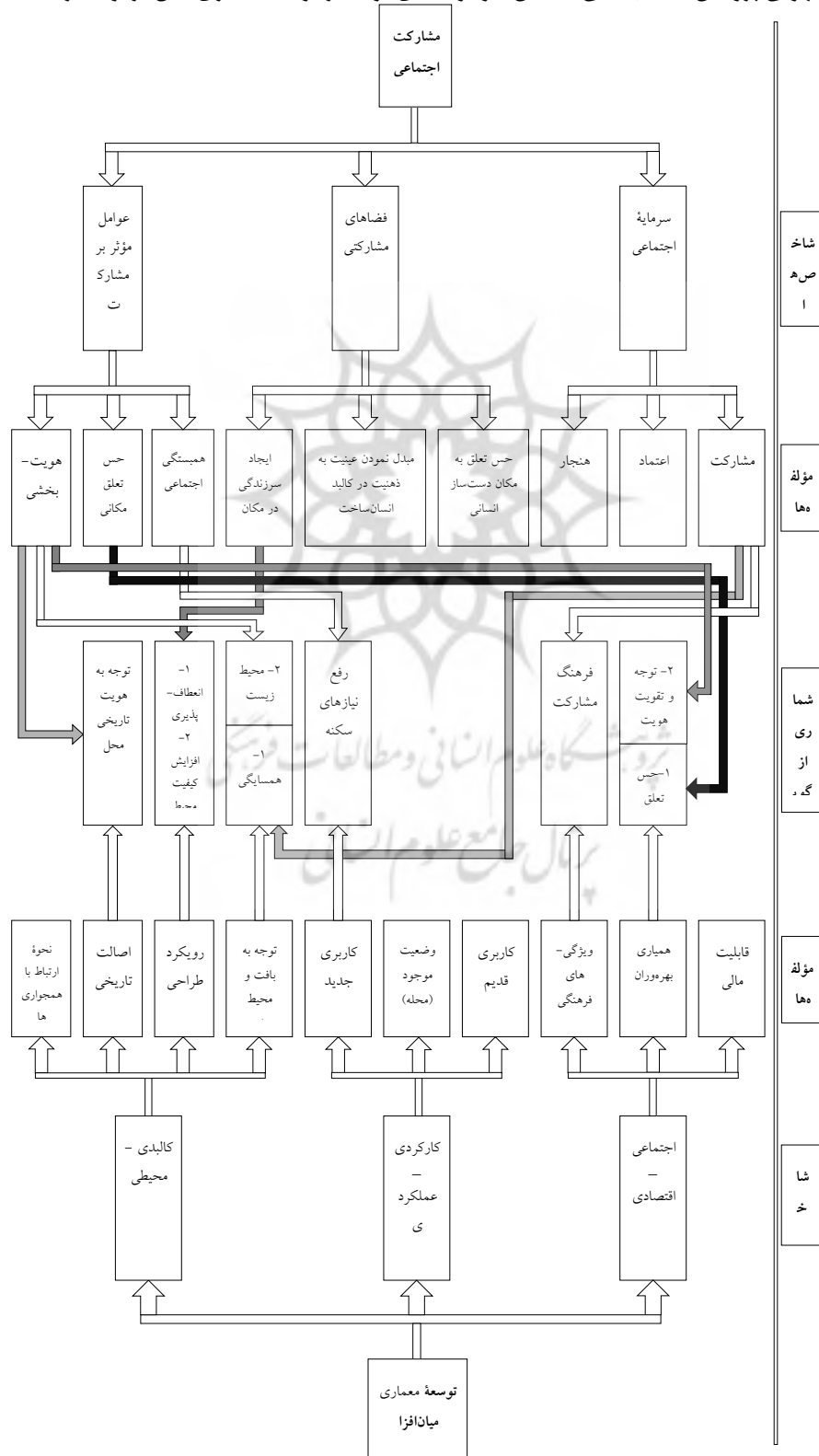
¹⁴ Parsons

¹⁵ Alexis de Tocqueville

¹⁶ Inglehart

در ادامه نمودار تجمیع و تبیین شاخص‌ها، مؤلفه‌ها و گویه‌های تدوین شده (برگرفته از جداول ۱ و ۲) ارائه می‌گردد که در توضیح آن و همچنین بیان رابطه متقابل توسعه معماری میان‌افزا و مشارکت اجتماعی می‌توان افزود: مردم عموماً نوعی واکنش به تغییر و تحول در محیط اطراف خود نشان می‌دهند که این تغییر می‌تواند انواع مختلف؛ تغییر تراکم، تفاوت در نوع مسکن و حتی تغییر افرادی که انسان هرروز می‌بیند را شامل شود (Glendening & Kietnitz, 2001: 4) که می‌توان با در نظر گرفتن نیاز و خواست مردم در این تغییرات، از واکنش‌های مثبت و تسهیل‌کننده بهره برده و واکنش‌های منفی را کاهش داده و از ایجاد موانع جلوگیری نمود. لازم به ذکر است، در نمودار ذیل (نمودار شماره ۱)، به منظور جلوگیری از اغتشاش، پس از بررسی، تنها گویه‌هایی که در هر دو متغیر (توسعه معماری میان‌افزا و مشارکت اجتماعی) مشترک بودند، عنوان شده‌اند.

نمودار ۱- مدل مفهومی پژوهش که همبستگی شاخص‌ها و مؤلفه‌های دو متغیر توسعه معماری میان‌افزا و مشارکت اجتماعی

روش تحقیق:

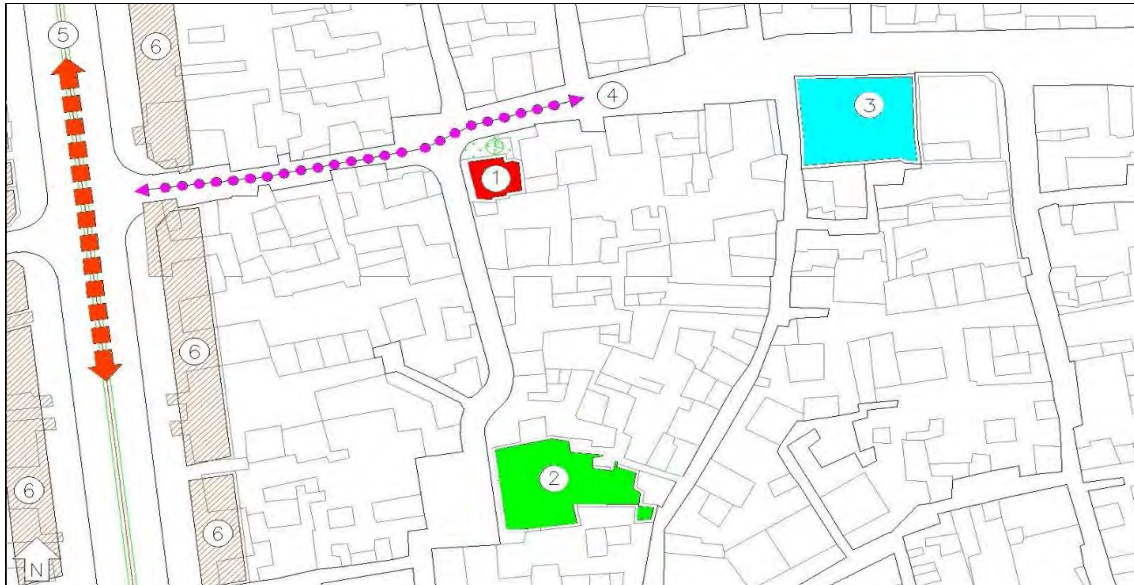
در این پژوهش تأثیر توسعه معماری میان افزا به عنوان متغیر مستقل بر مشارکت اجتماعی به عنوان متغیر وابسته بررسی خواهد شد. پس از انجام مطالعات کتابخانه‌ای (کتاب‌ها، اسناد و مقالات) و بررسی کیفی و توصیف و تحلیل نتایج حاصله و با استفاده از استدلال استنتاجی و تطبیق نتایج آن‌ها، شاخص‌ها، مؤلفه‌ها و گویه‌هایی برای متغیرهای فوق‌الذکر تدوین شده و سپس با استفاده از روش تحقیق همبستگی، همبستگی میان متغیرها بررسی می‌شود. در ادامه تحقیق به این دلیل که به منظور به دست آوردن اطلاعات، از دیدگاه‌های جامعه آماری مورد نظر استفاده شده و نتایج حاصل از آن توصیفی است، از روش تحقیق پیمایشی استفاده می‌نمائیم. ابزار سنجش در این پژوهش با توجه به گویه‌های بیان شده در قسمت‌های قبل، به منظور جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه می‌باشد. رویی سؤالات از نوع محتوایی بوده و توسط کارشناسان بررسی و تأیید شده‌اند. سعی بر این بود که سؤالات پرسشنامه ساده، صریح، کوتاه، خوانا و قابل فهم باشند. پاسخ‌های این پژوهش به صورت بسته (چهارگزینه‌ای) طراحی شده‌اند.

با توجه به این که تعداد مراجعه‌کنندگان به خانه فرهنگ و کتابخانه محمدیه به عنوان نمونه موردی، در روزهای مختلف از ۳۰ تا ۱۰۰ نفر در روز متغیر می‌باشد، سقف تعداد مراجعه‌کنندگان (۱۰۰ نفر) در نظر گرفته شد و با استفاده از فرمول کوکران و مطابق جدول مورگان نیاز به توزیع ۸۰ پرسشنامه وجود داشت که محاسبات آن در ذیل ارائه خواهد گردید. ابتدا ۹ عدد پرسشنامه تکمیل و برای بررسی پایایی پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت و سپس ۷۱ پرسشنامه دیگر، که ۸ عدد از آن‌ها مخدوش شده و غیرقابل استفاده شدند، تکمیل و در نتیجه تعداد ۷۲ پرسشنامه تکمیل شده و مورد استفاده قرار گرفتند. پرسشنامه‌ها در تیرماه سال ۱۳۹۸، طی یک هفته (شنبه تا پنجشنبه) و در ساعات هشت صبح تا اذان مغرب و به صورت تصادفی در میان جامعه آماری توزیع شدند. جامعه آماری؛ مراجعین، والدین مراجعین، کارمندان و مربیان که در بازه سنی ۱۵ تا ۶۰ سال قرار داشتند را شامل می‌شود. به غیر از اعضاء کتابخانه، اغلب جامعه آماری را بانوان تشکیل می‌دهند. در ذیل فرمول کوکران و محاسبات مربوط به آن، به منظور برآورد تعداد پرسشنامه‌های لازم جهت توزیع ارائه می‌گردد. معرفی پارامترهای موجود در فرمول: n = حجم نمونه، N = حجم جامعه، p = درصد توزیع صفت در جامعه، q = درصد افراد فاقد صفت مورد مطالعه $(1-p)$ ، Z = مقدار متغیر نرمال واحد استاندارد، d = مقدار اشتباه مجاز یا درصد خطا. لازم به ذکر است؛ اگر میزان p و q مشخص نباشد از حداکثر مقدار آن‌ها یعنی ۰.۵ استفاده می‌کنیم. در سطح خطای ۵٪ مقدار Z برابر ۱.۹۶ و Z^2 برابر ۳.۸۴۱۶ در نظر گرفته می‌شود. مقدار d نیز تفاضل نسبت واقعی صفت در جامعه با میزان تخمین پژوهشگر برای وجود آن صفت در جامعه است. دقت نمونه‌گیری به این عامل بستگی داشته و جهت نمونه‌گیری با بیشترین دقت از حداکثر مقدار d برابر ۰.۵ استفاده می‌نمائیم.

با توجه به محاسبات فوق و در نظر گرفتن جدول مورگان، عدد حاصله به بالا تقریب و ۸۰ پرسشنامه توزیع شد. جهت تحلیل داده‌ها، در ادامه با توجه به پرسشنامه‌های تکمیل شده و با استفاده از روش SPSS (ورژن ۲۲) اقدام به محاسبه ضریب پایایی پرسشنامه، ضریب معناداری، مقدار ضریب همبستگی و تعیین جهت آن نمودیم. ضریب همبستگی تعیین‌کننده شدت و جهت همبستگی بین دو متغیر است. در انتها نتایج به دست آمده با استدلال استقرایی تحلیل شده و فرضیه مورد بررسی قرار گرفت. از جمله جنبه نوآوری و جدید برای تحقیق می‌توان به ارائه مدلی مفهومی جهت سهولت درک نحوه ارتباط مؤلفه‌های دو متغیر، بررسی تأثیر توسعه معماری میان افزا بر مشارکت اجتماعی و همچنین محاسبه میزان همبستگی آن‌ها اشاره نمود.

شناخت محدوده:

خانه فرهنگ و کتابخانه محمدیه که در بافت تاریخی (تا حدودی فرسوده) خیابان (محل) محمدیه شهر قزوین قرار دارد و با هدف رونق دوباره منطقه و همراستا با اهداف میان‌افزایی احداث شده و گاه در مناسبات و مراسم از مشارکت مردم بهره می‌برد، به عنوان نمونه موردی انتخاب و با مدیریت، کارمندان و مربیان مصاحبه شد.

شکل ۱- بافت پیرامونی و محل قرارگیری خانه فرهنگ و کتابخانه محمدیه (همچنین موقعیت همجواری های شاخص آن) در سال ۱۳۹۸. برگرفته از طرح تفصیلی شهر قزوین

راهنمای شکل: ۱- خانه فرهنگ و کتابخانه محمدیه. ۲- امامزاده زبیده خاتون(س). ۳- مسجد تاریخی محمدیه. ۴- گذر تاریخی محمدیه. خیابان تاریخی شهداء(سپه). ۶- فضاهای تجاری.

بحث و یافته های تحقیق:

با توجه به اینکه عدم استقبال ساکنان محل، از موانع اجرای توسعه میان افزا است. برای حل این مشکل می توان از طریق جلب مشارکت افراد در بخش های مختلف فرایند توسعه و از طریق برگزاری کارگاه ها اقدام نمود. همچنین توسعه میان افزا با طراحی همسایگی های مطلوب در محل؛ برهمکنش دوستانه و ایمنی عمومی ایجاد خواهد نمود. به عبارتی دیگر اگر توسعه معماری میان افزا به خواست کاربران توجه نموده و درصدد برطرف نمودن نیازهای آن ها برآید، همچنین با ایجاد فضاهایی، مسبب حضور و مراودات مردمی شود، می تواند به جای دریافت بازخوردهای منفی از آن ها، سبب افزایش مشارکتشان شده و در تمامی مراحل از توانایی های آن ها بهره برد. مجموعه این فضاها و حضور افراط باعث می شود تا به گفته جین جیکوبز؛ «مردم یک محله به چشمان خیابان تبدیل شوند» (Mirmoghtadai et al. 2010: 49). در ذیل به محاسبات پایایی و ضرایب همبستگی و معناداری می پردازیم.

محاسبات پایایی و ضرایب معناداری و همبستگی (پیرسون)

آلفای کرونباخ برای سنجش پایایی پرسشنامه به کار می رود. اگر میزان ضریب آلفای به دست آمده؛ کمتر از ۰.۵ باشد نشان از عدم پایایی و نامناسب بودن پرسشنامه، اگر بین ۰.۵ تا ۰.۷ باشد نشان از قابل قبول بودن پرسشنامه و اگر بیش از ۰.۷ باشد نشان از مناسب و استاندارد بودن پرسشنامه دارد. لازم به ذکر است با توجه به این که آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه، توسعه معماری میان افزا و مشارکت اجتماعی، جداگانه محاسبه شده است، تعداد پرسشنامه های در نظر گرفته شده جهت محاسبه آلفای کرونباخ برای هر یک از موارد فوق، عدد متفاوتی می باشد.

جدول ۳- آلفای کرونباخ کل پرسشنامه

تعداد پرسشنامه ها جهت محاسبه آلفای کرونباخ کل پرسشنامه به تفکیک		تعداد (N)	درصد %
موارد	تعداد پرسشنامه های باقی مانده - معتبر	۶۳	۸۷.۵
	تعداد پرسشنامه های بررسی شده جهت محاسبه آلفای کرونباخ - محروم	۹	۱۲.۵
	مجموع پرسشنامه های توزیع شده	۷۲	۱۰۰.۰
کل پرسشنامه			
آلفای کرونباخ		تعداد کل پرسش های موجود در پرسشنامه	
۰.۹۴۴		۴۵	

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۳۹۸.

با توجه به جدول فوق، میزان ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای مجموع سؤالات پرسشنامه برابر با ۰.۹۴۴ می‌باشد که این موضوع نشان از مناسب بودن پرسشنامه تدوین شده دارد.

جدول ۴- آلفای کرونباخ متغیر توسعه معماری میان افزا

تعداد پرسشنامه‌ها جهت محاسبه آلفای کرونباخ متغیر توسعه معماری میان افزا به تفکیک			
	تعداد	درصد	
موارد	تعداد پرسشنامه‌های باقی مانده - معتبر	۶۵	۹۰.۳
	تعداد پرسشنامه‌های بررسی شده جهت محاسبه آلفای کرونباخ توسعه معماری میان-افزا - محروم	۷	۹.۷
	مجموع پرسشنامه‌های توزیع شده	۷۲	۱۰۰.۰
متغیر توسعه معماری میان افزا			
آلفای کرونباخ	تعداد پرسش‌های متغیر توسعه معماری میان افزا		
۰.۹۱۴	۲۰		

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۳۹۸.

با توجه به جدول فوق، میزان ضریب آلفای کرونباخ برای متغیر توسعه معماری میان افزا برابر با ۰.۹۱۴ می‌باشد که این موضوع نشان از مناسب بودن سؤالات مطرح شده برای این متغیر دارد.

جدول ۵- آلفای کرونباخ متغیر مشارکت اجتماعی

تعداد پرسشنامه‌ها جهت محاسبه آلفای کرونباخ متغیر مشارکت اجتماعی به تفکیک			
	تعداد	درصد	
موارد	تعداد پرسشنامه‌های باقی مانده - معتبر	۶۸	۹۴.۴
	تعداد پرسشنامه‌های بررسی شده جهت محاسبه آلفای کرونباخ مشارکت اجتماعی - محروم	۴	۵.۶
	مجموع پرسشنامه‌های توزیع شده	۷۲	۱۰۰.۰
متغیر مشارکت اجتماعی			
آلفای کرونباخ	تعداد پرسش‌های متغیر مشارکت اجتماعی		
۰.۹۱۷	۱۸		

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۳۹۸.

با توجه به جدول فوق، میزان ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای متغیر مشارکت اجتماعی ۰.۹۱۷ می‌باشد که این موضوع نیز نشان‌دهنده آن است که سؤالات مطرح شده در زمینه مشارکت اجتماعی، استاندارد هستند.

ضریب پیرسون:

با توجه به بررسی‌های صورت گرفته، توسعه معماری میان افزا و مشارکت اجتماعی دارای همبستگی به مقدار ۰.۸۳۰ می‌باشند. همان‌طور که مشخص است؛ هرچه ضریب همبستگی به سمت عدد یک میل کند نشان از همبستگی بالا بین متغیرها دارد، هرچه به سمت صفر میل نماید نشان از عدم همبستگی و هر چه به سمت منفی یک میل نماید نشان از همبستگی معکوس دارد. براساس محاسبه ضریب پیرسون میزان همبستگی بین دو متغیر ۰.۸۳۰ بوده که این مقدار حاکی از همبستگی بالا بین دو متغیر توسعه معماری میان افزا و مشارکت اجتماعی و بالعکس می‌باشد. همچنین میزان ضریب معناداری، کمتر از ۰.۰۵ و نشان از رابطه معناداری بین دو متغیر بوده و مؤید همبستگی آن‌ها و کاهنده تصادفی بودن نتیجه حاصله می‌باشد.

جدول ۶- محاسبات همبستگی

		معماری میان‌افزا	مشارکت اجتماعی
معماری میان-افزا	ضریب پیرسون	۱	۰.۸۳۰**
	دوتایی ^{۱۷}		۰.۰۰۰
	تعداد	۳۷	۳۶
مشارکت اجتماعی	ضریب پیرسون	۰.۸۳۰**	۱
	دوتایی	۰.۰۰۰	
	تعداد	۳۶	۳۸

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۳۹۸.

جدول ۷- میزان همبستگی میان متغیرها و ضریب معناداری

توسعه معماری میان‌افزا		متغیرها
P - ضریب معناداری	r - همبستگی	مشارکت اجتماعی
۰.۰۰۰	۰.۸۳۰	

$$P < 0.05$$

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۳۹۸.

جدول ۸- جمع‌بندی و تحلیل یافته‌ها

شاخص‌ها	مؤلفه‌ها	گویه‌های مهم و مشترک میان هر دو متغیر	مؤلفه‌ها	شاخص‌ها	
مشارکت اجتماعی	سرمایه اجتماعی	مشارکت	ویژگی‌های فرهنگی	اجتماعی - اقتصادی	
	عوامل مؤثر بر مشارکت	حس تعلق مکانی	تقویت حس تعلق بهره‌وران با توجه به هویت بافت و محل	همیاری بهره‌وران	
		همبستگی اجتماعی	توجه به خواست و رفع نیاز سکنه	کاربری جدید	کارکردی - عملکردی
		هویت‌بخشی	حفظ ویژگی‌های مطلوب کالبدی و زیستی محل از طریق توجه به همسایگی‌ها و بافت پیرامونی	توجه به بافت و محیط پیرامون	کالبدی - محیطی
		توجه به هویت تاریخی محل	اصالت تاریخی		
	فضاهای مشارکتی	ایجاد سرزندگی در مکان	ایجاد فضایی منعطف و ارتقاء شایستگی‌های محیط	رویکرد طراحی	

منبع: مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی نویسندگان، ۱۳۹۸.

بنابر مطالب مذکور در جداول ۷ و ۸ درمی‌یابیم که دو متغیر توسعه معماری میان‌افزا و مشارکت اجتماعی از همبستگی بالایی برخوردار بوده و متقابلاً بر یکدیگر اثر می‌گذارند. همچنین در توضیح جدول ۸ و بیان رابطه کیفی میان متغیرها، بنابر همبستگی موجود و مدل مفهومی پیش‌تر ارائه شده، دریافت می‌شود که توسعه معماری میان‌افزا به‌ویژه در بافت‌های تاریخی با توجه به اصالت هویتی و پتانسیل آن - ها در جذب جمعیت، می‌تواند با در نظر گرفتن پارامترهای؛ ارتقاء فرهنگ مشارکت با فرهنگ‌سازی مناسب، تحریک حس تعلق بهره‌وران با توجه به هویت محل و تقویت آن، جلب اعتماد با در نظر گرفتن نیازهای سکنه و تلاش جهت رفع آن‌ها، کوشیدن در حفظ ویژگی‌های مطلوب کالبدی و زیستی محل از طریق توجه به همسایگی‌ها و بافت پیرامونی و همچنین ارتقاء سرزندگی محل با طراحی منعطف و بهبود کیفیت محیط، همبستگی اجتماعی، حضور، مشارکت و همیاری افراد را افزایش دهد.

همان‌طور که در نمونه مورد مطالعه، ایجاد ساختمانی با محوریت فرهنگی در یکی از محلات تاریخی شهر قزوین که وام‌دار بخشی از هویت شهر بوده و همین امر مسبب جذب افراد و گردشگران می‌باشد، با برگزاری کارگاه‌ها و فعالیت‌های گروهی سعی در ارتقاء فرهنگ مشارکت کاربران داشته، با معرفی و گسترش فعالیت‌های خانه فرهنگ و کتابخانه، حس تعلق و افتخار را در میان سکنه و وابستگان برانگیخته، سعی در رفع نیازهای فرهنگی، اجتماعی و حتی اقتصادی سکنه به‌ویژه کودکان، نوجوانان و بانوان داشته، با ظاهری متناسب با

17 Sig. (2-tailed)

پیرامون در جهت حفظ ارزش‌های فرهنگی و کالبدی محل کوشیده و همچنین با برگزاری مراسم‌های متنوع در سالن و فضای تقسیم همگف و جذب و دعوت افراد از سراسر شهر و حتی استان برای سرزندگی فضا تلاش نموده و مشارکت افراد را افزایش می‌دهد.

نتیجه‌گیری:

در مقام خلاصه اهم داده‌ها بیان می‌شود؛ توسعه میان‌افزا به توسعه در درون محدوده و باز توسعه محدوده با استفاده از پتانسیل‌های درونی آن می‌پردازد و فوایدی از جمله؛ بازگرداندن رونق به بافت‌های فرسوده، کسب درآمد و جلوگیری از خزش شهری را دربردارد. به سبب بروز و ظهور این نوع توسعه در بطن جامعه، ضرورت مشارکت مردم خود را می‌نمایاند. مشارکت اجتماعی حضور و دخالت داوطلبانه، آگاهانه و خلاق مردم در تصمیم‌گیری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌های گوناگون و قابل انجام در سازمان‌های محلی خود از یک سو و حضور و همسویی با تفکرات، ایده‌ها و تصمیم‌گیری‌هاست. با در نظر گرفتن موارد مذکور درصدد پاسخ به پرسش چگونگی تأثیر توسعه معماری میان‌افزا بر مشارکت اجتماعی برآمدم. به منظور آزمون فرضیه که بیان می‌دارد؛ به نظر می‌رسد مفهوم توسعه معماری میان‌افزا با افزایش رضایت کاربران و بهبود کیفیت محیط حس همکاری را ارتقاء داده و نتیجتاً افزایش مشارکت اجتماعی را سبب می‌شود، بنابر مطالعات انجام شده شاخص‌ها مؤلفه‌ها و گویه‌هایی برای متغیر مستقل توسعه معماری میان‌افزا و متغیر وابسته مشارکت اجتماعی پیشنهاد، مدلی مفهومی جهت توجیه چگونگی همبستگی آن‌ها ارائه، مطابق آن پرسشنامه‌ای تدوین، توسط جامعه‌ی آماری موردنظر تکمیل و برطبق پاسخ‌ها و استفاده از نرم‌افزارهای آماری همبستگی متغیرها محاسبه شد.

بنابر محاسبات میزان همبستگی دو متغیر برابر ۰.۸۳۰ محاسبه شده است که نزدیکی رقم فوق به عدد یک، حاکی از همبستگی بالای میان متغیرها می‌باشد و مثبت بودن این عدد نشانه‌ی مستقیم بودن رابطه همبستگی میان متغیرهاست. ضمناً صفر بودن معناداری میان متغیرها حاکی از رابطه معنادار میان آن‌ها می‌باشد. با توجه به مطالعات انجام شده و نتایج حاصل از محاسبات، در مقام تأیید و تکمیل فرضیه و در پاسخ به چگونگی همبستگی میان متغیرها می‌توان بیان نمود؛ مفهوم توسعه معماری میان‌افزا با بهره‌گیری از پتانسیل‌های محیطی و انسانی موجود در محل، توجه به جذب اقشار مختلف جمعیت، افزایش اعتماد به نفس مردم محل و قدرت خودکفایی افراد به ویژه با هدف تأمین نیازهای کاربران در راستای تکمیل پتانسیل‌های موجود در محله و ارتقاء فرهنگی و سطح کیفی محیط (به ویژه همسایگی - ها)، توجه به هویت فرهنگی و شخصیت معماری محل و افزایش حس تعلق، سبب ایجاد اعتماد و افزایش احساس رضایت در افراد شده و در نتیجه در ارتقاء حس همکاری و استفاده از توانایی‌های بالقوه افراد مؤثر بوده و افزایش مشارکت اجتماعی را در تمامی فرایندها توسعه سبب می‌شود. در جهت تحقق دستیابی به اخص داده‌ها طبق مطالعات انجام شده در مبنای نظری، راهکارهایی جهت نیل به شاخص‌های مدون برای هر دو متغیر مذکور به صورت تیتروار ارائه می‌گردد؛

الف) متغیر توسعه معماری میان‌افزا: ۱- راهکارهای تأمین شاخص اجتماعی - اقتصادی؛ افزایش تعاملات اجتماعی، بهره‌گیری از مشارکت مردمی، افزایش آگاهی عمومی جامعه، کسب درآمد برای اهالی همان محله، ارائه خدمات شهری، استفاده از ابنیه و فضاهای متروک، افزایش توجه به فرهنگ و تاریخ. ۲- راهکارهای تأمین شاخص کارکردی - عملکردی؛ افزایش خدمت‌رسانی عمومی، پشتیبانی اماکن خدماتی اصلی شهر، بازگرداندن رونق به بافت‌های تاریخی و متروکه، بازسازی بناهای فرسوده، افزایش کیفیت عملکرد میان چند بنای حائز اهمیت. ۳- راهکارهای تأمین شاخص کالبدی - محیطی؛ توجه به ارتفاع ساختمان‌ها، هماهنگی با بافت پیرامون، بازسازی ابنیه قدیمی.

ب) متغیر مشارکت اجتماعی: ۱- راهکارهای تأمین شاخص سرمایه اجتماعی؛ افزایش همبستگی اجتماعی، پایبندی به تعهدات فرهنگی و اجتماعی، استقبال از ابتکارات شخصی، افزایش آگاهی و تقویت مشارکت. ۲- راهکارهای تأمین شاخص فضاهای مشارکتی؛ توجه به نیازها، ارتقاء کیفیت فضای زندگی، افزایش حس تعلق، امکان اعمال تغییر در فضا. ۳- راهکارهای تأمین شاخص عوامل مؤثر بر مشارکت؛ افزایش انسجام اجتماعی، ارتقاء کیفیت زندگی شهری، استقبال از ایده‌های مردمی، تأمین امکانات فردی و جمعی، افزایش تعلق خاطر، هویت - بخشی، توجه به محیط زیست.

- در انتها پیشنهاد می‌شود؛ با آگاه نمودن جامعه از اهداف و مزایای توسعه معماری میان‌افزا نظیر؛ ارتقاء سطوح فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، به ویژه در بافت‌های تاریخی که به سبب غنای هویتی و دارا بودن امتیاز توجه مردم اعم از ساکنین و مراجعین، از پتانسیل بالایی جهت تحقق اهداف توسعه برخوردار هستند، از مشارکت افراد در مراتب مختلف فرایند از جمله؛ ایده‌پردازی، انتخاب محل، انتخاب کاربری، مسائل مالی، مراحل ساخت و ساز، همکاری افراد متخصص محلی و حتی حمایت در حین بهره‌برداری، کمک گرفته و از سرمایه‌های اجتماعی موجود، بهره برده شود. مسأله مهم دیگری که می‌تواند در پژوهش‌های آتی بدان پرداخته شود؛ تبیین اولویت - های مؤثر بر افزایش مشارکت اجتماعی در توسعه معماری میان‌افزا در بافت‌های تاریخی، می‌باشد.

References:

1. Abdullahpour. Nastaran and Soheili. Jamaleddi (1999). Physical factors of social participation in the architecture of student camp development studies in Iran Research Journal. 9(4). 69-82. (in Persian)
2. Abrahams. J. H (1990). Fundamentals of Sociological Development. Translated by Hassan Pouyan. First Volume. Chapakhsh Publications. Second Edition. Tehran. (in Persian)
3. Ahmadi. Zainab (2000). "The study of worn-out urban fabric in Tehran" Educational Findings in Civil Engineering, Architecture, Urban Planning and Environment of Iran. Tehran. University of Tehran. (in Persian)
4. Alavi Tabar. Alireza. (2000). Pattern of Citizen Participation in Cities Management (Global Experiences and Iran). First Volume. Municipalities Publications. First Edition. Tehran. (in Persian)
5. Alexander. C. (1977). A pattern Language. Oxford University press. New York.
6. Alipour. Roja and Khademi. Massoud (2011). "The study of urban fabric in Tehran" 000683. (in Persian)
7. Almond. G. A and Powell. G B (1973). "Political-economic information Quarterly. (163-164). 136-147. (in Persian)
8. Anvari. Hassan. (2015). Culture of the day. Sokhan Publications. Ninth Edition. Tehran. (in Persian)
9. Arjmandnia. Asghar. (2006). The mechanism of organizing and participation of people and non-governmental organizations in construction, exploitation and accommodation in new cities. Proceedings of urban development projects in new cities. Third Volume. New Civil City Publications. First Edition Tehran. (in Persian)
10. Azadkhani. Pakzad. Hosseinzadeh. Jafar and Haaari (2006). "The study of urban fabric in Tehran" 14(1). 93-109. (in Persian)
11. Azemati. Hamid Reza. Sharghi. Ali. Hashemi. Zahra and Orouji. Mohammad Javad (2018). "Increasing the sense of belonging of citizens and promoting the identity of the city in the connection of urban landscape with historical buildings (Case study: Bastam historical city). Tarbiat Dabir Shahid Rajaei University. Tehran. (in Persian)
12. Azemati. Hamidreza. Miri. Seyedeh Laia and Pour Baqer. Soma (2018). "Physical factors affecting the promotion of vitality in the regeneration of abandoned urban spaces" International Conference on Architectural and Urban Engineering. Tehran. Iran. (in Persian)
13. Azkia. Mustafa and Ghaffari. Gholam Reza. (2004). Rural development with emphasis on the rural community of Iran. Ney Publications. First Edition. Tehran. (in Persian)
14. Babaie Aghdam. Fereydun. Ahar. Hasan. Gheysari. Hadithe and Tahmasebi. Farrokh (2017). "The study of urban fabric in Tehran" 22(61). 75-91. (in Persian)
15. Baaari. Alireza (2000). "The study of urban fabric in Tehran" University. Supervisor: Ghaffari. Urban Design. Tehran. (in Persian)
16. Bii. Hssmm. Um Hiii. rrr. Riii. m. Yeeef. Ali. aaari (2000). "The study of urban fabric in Tehran" Land. 10(40). 41-54. (in Persian)
17. Birou. A. (1992). Social science culture. Translated by Baqer Sarukhani. Kayhan Publications. Second Edition. Tehran. (in Persian)
18. Caves. R. W. (2005). Encyclopedia of the city. Abingdon, Oxon, OX, New York, NY: Routledge.

20. Chalabi. Massoud. (2002). Experimental study of personality system in Iran. Published by Culture, Art and Communication Research Institute. First Edition. Tehran. (in Persian)
21. Cox. J. (2010): Immigrant Assimilation, Trust and Social Capital. Forschungsinstiut, zur Zukunft der Arbit Institute for the Study of Labor. Discussion Paper No. 5063.
22. Durkheim. E. (1990). About the division of social work. Translated by Alireza Tayeb. Babol Library Publications. First Edition. Tehran. (in Persian)
23. (EPA), United States Environmental Protection Agency. (2004). Making way for urban infill and brown field Redevelopment. John Wiley & Sons. New Jersey.
24. Fakhr Ahmad. Seyed Mahdi..Mohammad Reza. Pour Jafar and Taghvaei. Ali Akbar (2008). IIt ra-city development planning, methods and necessities; Case Study: Dogonbadan (Gacaar)) CCGG identity Research Journal. 2(2). 57-67. (in Persian)
25. Frankish. C. J..Kwan. B. A..Ratner. P..Higgins. J. and Larsen. c. (2005): Challenges of citizen participation in regional health authorities. Social Science & Medicine. 54. pp: 1471-1480.
26. Fukuyama. F. (2002): Social Capital and Development: the Coming Agena. SAIS Review. 22(1). pp: 23-37.
27. Ghadiri. Bahram and Arasteh. Shiva. (2006). New structures in historical environments. Cultural Research Office Publications. First Edition. Tehran. (in Persian)
28. Ghaffari. Gholamreza and Niazi. Mohsen. (2007). Sociology of participation. Nazdic publications. First Edition. Tehran. (in Persian)
29. Ghasemi. Mohammad Ali (2))) IIssss titt i ff ccio-economic factors affecting the participation of villagers in development rrjj cct:: aae tt t eett rll rrr t ff Kss ii t Village and development Research Journal. 8(4). 78-111. (in Persian)
30. Gholabi. Fatemeh and Akhshi. Nzzil ()))))iiii ii rrr tiii ttt i cccill ii tll it Applied Sociology Research Journal. 26(59). 139-160. (in Persian)
31. Glending. P. and Kietnitz. R. (2001). Models and Guidelines for Infill Development. Maryland Department of Planning.
32. Hajipour. Khll ilrrrrrr rrr taaa tttt iii Ali ()))))llll ll ff rssittt " satisfaction with the neighborhood based on the components of security and sense of ll iii (Cstt::: rrrr zz) Uriiii mmwwwveee Rssaar rrrr nal. 2(4). 33-49. (in Persian)
33. Hjj jtt IIIaa ()))))) nn-made identity, identity-making human (reflection on the relationship between itttt it rrii tcctr)) aaatt ifll rrts Research Journal. 24(1010). 55-62. (in Persian)
34. Holub. R. (1999). Criticism in the public sphere. Translated by Hossein Bashirieh. Ney Publications. Second Edition. Tehran. (in Persian)
35. Infill Development Standards and Policy Guide. (2006). Center of Urban Policy Research. Edward. J. Bloustein School of Planning & Public Policy Rutgers , The State University Of New Jersey New Brunswick.
36. Ismailpour. Najma..Rahimian. Mohammad Hassan and Ghorbani. Sahar (2013). rrrr rr ti worn-out urban structures with an emphasis on social mobilization; Case study of slaughterhouse neighborhood in Yazd Ur riii llll ttudies and researches. 4(15). 123-140. (in Persian)
37. Khak Zand. Mahdi and Mokhtari. Mojdeh (20)) Iffill development, an approach to sstii llll rr sss i ttrttt illll Crrr ss tttt ii iii lit i Arii tcctr Ur Planning. Dubai. (in Persian)
38. aa fi tttt ll Nmmrrr Hmni ()))))IIssss titt i t fcctr ffcti t cccill participatio ff ii tiee i rr eee lmmttt maaammttt tt illll Conference on Modern Management Sciences and Sustainable Planning in Iran. Tehran. (in Persian)
39. Mahdi Nejad. Jamaledin.. Azemati. Hamidreza and Sadeghi Habibabad. Ali (2017). lllll ll ation and importance of infill development in preserving and maintenancing valuable ii ttr ial ttt ttt "" rrrr Ntt illll Cfff rrence on Architecture and Sustainable City. Tarbiat Dabir Shahid Rajaei University. Tehran. (in Persian)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی